



Melinda

# Muutoksia kuvailukäytännöissä

Talonmiehen tuokio 15.11.2018  
Minna Kantanen, Kansalliskirjasto

# Muutoksia kuvailussa

- 264 kentän kustannus-, paino-, jakelu-, julkistamis- tai tuotantotiedot
- Koko
- Kuvitus
- Vastuullisuusmerkintö
- Tekijät
- Kokoomateokset

# Kuvailun keventäminen 2018

Keventämis/sujuvoittamislinjaukset 2018

[Taulukko ydintason ja perustason elementeistä](#)

Missä käytännön ohjeet keventämisestä?

-KUMEA päivittää [MARC 21 -sovellusohjeen \(RDA\)](#) ja aineistokohtaiset RDA-ohjeet syksyn aikana

- [Kuvailun tiedotuspäivien](#) 23.-24.10.2018 materiaalit

-tämä esitys pohjautuu Kuvailupäivien esitykseen [Kuvailun keventämislinjaukset - kuvailun tasot ja keventämisesimerkkejä](#)

# 264 #1 julkaisutiedot

Kustantaminen RDA 2.8

Ensimmäinen kustantaja, ensimmäinen kustannuspaikka ja julkaisuvuosi merkitään.

Esimerkkejä

264 #1 †a London : †b Imperial College Press, †c 2016.

264 #1 †a Helsinki : †b Like, †c 2018.

Fennica-kuvailussa merkitään kaikki ensisijaisessa tiedonlähteessä mainitut kustantajat.

# 264 #2 jakelutiedot

Jakelu RDA 2.9

SKL: Jakajan nimi merkitään aina videotallenteiden kuvailuun perustasolla.

Esimerkki

264 #2 ‡a [Mustasaari] : ‡b Atlantic Film Finland, ‡c [2018]

Fennica-kuvailussa merkitään jakelutietoja myös muihin aineistoihin.



# 264 #4 tekijänoikeustiedot

Tekijänoikeusvuosi RDA 2.11

SKL: Copyright-vuosi merkitään, jos poikkeaa julkaisu- tai jakeluvuodesta (tai arvioidusta julkaisu- tai jakeluvuodesta)

-©-vuosi omaan 264 kenttään

! ei saa yhdistää esim. kustannustietoja ja cop-vuotta samaan kenttään

Esimerkkejä

264 #1 ‡a Helsinki : ‡b Kehitysvammaliitto ry, ‡c 2018.

264 #4 ‡c ©2016

-©-vuosi merkitään, koska se poikkeaa julkaisuvuodesta

264 #2 ‡a [Mustasaari] : ‡b Atlantic Film Finland, ‡c [2018]

264 #4 ‡c ©2018

-tässä jakeluvuosi on arvioitu ©-vuodesta – ei pakollinen, mutta voidaan merkitä

# 264 kenttä

-264 kenttään merkitään kustannus-, paino-, jakelu-, julkistamis- tai tuotantotiedot

-264 kenttä toistetaan jos ilmoitetaan useita toimijoita

-2. indikaattorilla erotetaan eri merkinnöt toisistaan

-tarkat [ohjeet 264 kentän vuosien merkitsemiseen](#) eri tilanteissa

Fennica-kuvailussa merkitään myös kirjapainotiedot.

# Koko

Koko ei ole ydinelementti – RDA 3.5

- Mutta käytännössä merkitään useissa kirjastoissa ja Fennicassa, koska koko on tärkeä tieto:
  - Hyllysijoittelu
  - Aineiston identifiointi, valinta
  - Onko varianttikappale/lisäpainos tmv.

KUMEAn ohje:

Kokomerkintää ei saa poistaa Melinda-tietueesta, vaikka oma organisaatio ei sitä merkitse



# Kuvitus

SKL poistettu

Perusohje kuvituksen merkitsemisestä:

RD A 7.15.1.3 Kuvasisältö merkitään, jos sitä pidetään tärkeänä tunnistamisen tai valinnan kannalta.

Esimerkki

300 ## Ꞥa 245 sivua : Ꞥb kuvitettu ; Ꞥc 28 cm

# Vastuullisuustieto RDA 2.4

- Päänimekkeeseen liittyvä vastuullisuustieto on ydinelementti -jos vastuullisuustietoja on useampi kuin yksi, vain ensimmäinen vaaditaan
- Muut vastuullisuustiedot ovat valinnaisia, paitsi jos ne ovat tarpeen julkaisun tunnistamiseksi tai niitä pidetään muuten tärkeinä kuvailtavan aineiston kannalta (SKL 2.4.2)

## Esimerkki

Matkalla maratonille / Ari Paunonen, Seppo Anttila.

Nimiössä myös: *taitto: Matti Karhula, kansi: Eveliina Tolonen*  
-taittajia ja kannen tekijöitä ei yleensä merkitä

# Vastuullisuustiedon merkitseminen

-Vastuullisuustieto jäljennetään tiedonlähteessä esiintyvässä muodossa RDA 2.4.1.4.

## Esimerkkejä

**Mauri Kunnas ja Tarja Kunnas**

**words and music by John Lennon & Paul McCartney**

SKL: Vastuullisuustiedosta voi jättää pois ammatit, tutkinnot, työpaikat ym., poistomerkkejä ei käytetä

## Esimerkiksi, jos nimiössä:

Kirjoittajat: urheilufysioterapeutti Seppo Pehkonen Fysioterapia  
Teramus, liikunnanohjaaja, ammattivalmentaja, urheiluhieroja Markku  
Leppänen MakeSport Oy

-> vastuullisuustieto merkitään ilman ammatteja ja työpaikkoja:

**kirjoittajat: Seppo Pehkonen, Markku Leppänen**

# Vastuullisuustiedon merkitseminen

Useita nimiä sisältävä vastuullisuustieto: valinnainen poisjättäminen otettu käyttöön - RDA 2.4.1.5

Jos vastuullisuustietoon sisältyy useamman kuin kolmen samassa roolissa tai yhtäläisessä vastuussa olevan toimijan nimet, merkitään vain kunkin rooli- tai vastuuryhmän ensimmäinen nimi.

**Jos 1-3 nimeä samassa roolissa, ne kaikki merkitään vastuullisuustietoon.**

**Jos nimiä 4 tai enemmän, merkitään vain ensimmäinen ja ilmaistaan poistot.**

# Vastuullisuustiedon merkitseminen

- Nimien poisjättäminen merkitään muodossa [ja xx muuta]
  - xx tilalle poisjätettyjen nimien määrä kirjoitettuna tai numeroilla
    - Luvut kymmeneen asti kirjoitettuina
    - Yhdestätoista alkaen numeroilla
    - Jos kuvailukieli on ruotsi luvut 1-12 kirjoitetaan
- Poistomerkkiä (...) ei käytetä
- Jos vastuullisuusmerkintöjä on erittäin runsaasti, niin ne voidaan jättää laskematta ja käyttää ilmaisua [ja muita]
- Poimittuihin tietueisiin ei tarvitse lisätä nimiä

# Esimerkit

245 14 †a The design of sites : †b patterns, principles and processes for crafting a customer-centered web experience / †c Douglas K. Van Duyne, James A. Landay, Jason I. Hong.  
*Nimiösivulla kolme kirjoittajaa, kaikki merkitään.*

245 10 †a Designing with progressive enhancement : †b building the Web that works for everyone / †c Todd Parker [ja kolme muuta].

*Nimiösivulla neljä kirjoittajaa, merkitään vain ensimmäinen nimi.*

**Minimi ≠ maksimi, enemmänkin saa merkitä**

## Esimerkit (2)

245 00 †a Onni tulee puun takaa! / †c toimittanut Irene Gröhn & Leena Rekola ; [artikkelien] kirjoittajat: Irene Gröhn [ja kuusi muuta].

*Nimiösivulla seitsemän kirjoittajaa, merkitään vain ensimmäinen nimi.*

Huom! artikkelikokoelmissa usein tarpeen merkitä lisäys ”artikkelien kirjoittajat” pääsanaratkaisun selventämiseksi

# Tekijät RDA:ssa

## Teoksen tekijät vs. ekspression tekijät

- Teoksen tekijä on toimija, joka on vastuussa teoksen sisällön luomisesta RDA 19.2
- Ekspression tekijä on toimija, joka osallistuu ekspression toteuttamiseen, esim. toimittajat, kääntäjät, musiikin sovittajat, esittäjät jne. RDA 20.2



# Tekijät RDA:ssa (2)

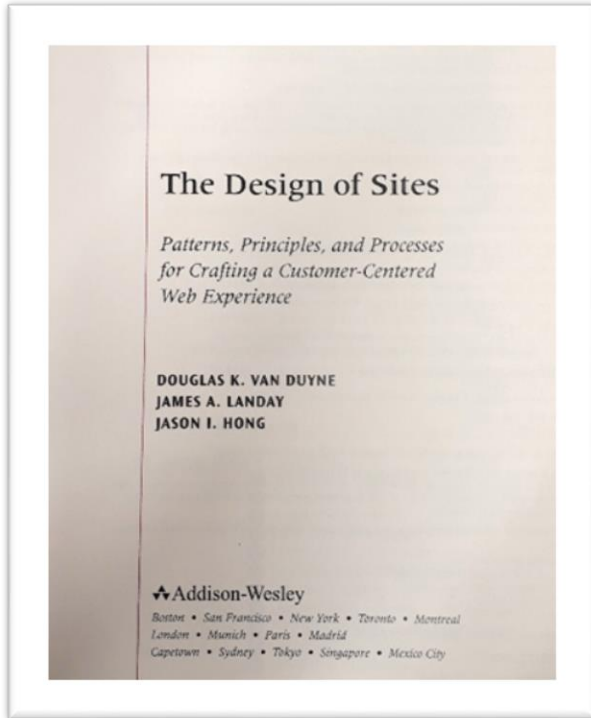
## Vastuullisuustiedot vs. tekijät

- Vastuullisuustiedot ovat aineistosta jäljennettävää kuvailua MARC 21 kenttään 245‡c
- Tekijät merkitään MARC 21 kenttiin 1xx ja 7xx
  - Teoksen päävastuullinen tekijä 1xx ja muut 7xx kenttiin
  - Ekspression tekijät 7xx kenttiin
- RDA ei sido vastuullisuustietoja ja tekijöitä toisiinsa, kuten aiemmat säännöt
  - Hakutietona voi olla tekijännimi, jota ei näy kuvailussa
  - Esim. 700 kenttään voi tehdä lisäkirjaukset kirjoittajista, joiden nimiä ei ole mukana vastuullisuusmerkinnössä 245‡c

# Teoksen tekijä - ydinelementti RDA 19.2

- Teoksen tekijä on vastuussa teoksen sisällön luomisesta
- Jos teoksella on useampia vastuullisia tekijöitä, vaaditaan vain ensimmäisenä teoksen sisältävissä manifestaatioissa tai tietolähteissä mainitun teoksen pääasiallisen vastuullisen tekijän merkitsemistä.
- Jos pääasiallista vastuullisuutta ei ole osoitettu, vaaditaan vain ensin mainitun teoksen tekijän merkitsemistä.
  - **SKL: Kaikki tekijät merkitään, mutta tähän voidaan tehdä poikkeus harkinnan mukaan.**
  - **KUMEA suosittelee merkitsemään mahdollisimman monta tekijää.**

# 245ꜛc ja 1xx/7xx kentät, esimerkki 1



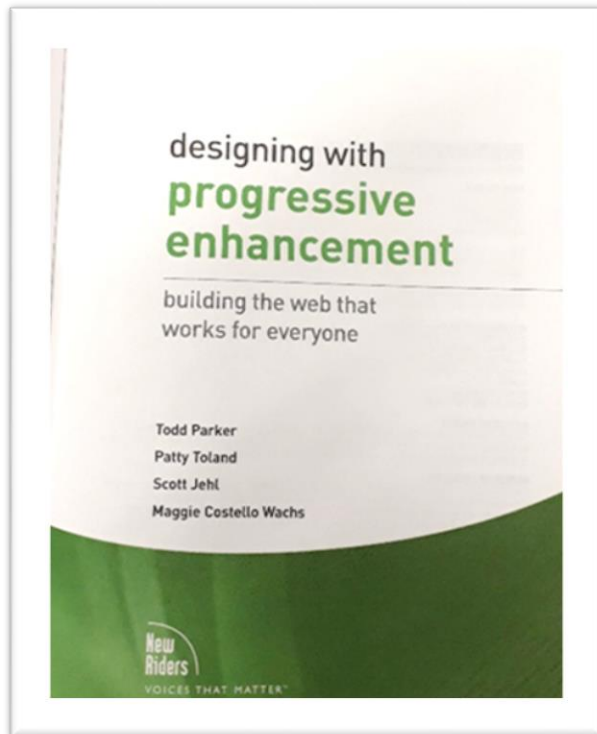
100 1 ꜛa Van Duyne, Douglas K., ꜛe kirjoittaja.

245 14 ꜛa The design of sites : ꜛb patterns,  
principles and processes for crafting a customer-  
centered web experience / ꜛc Douglas K. Van  
Duyne, James A. Landay, Jason I. Hong.

700 1 ꜛa Landay, James A., ꜛe kirjoittaja.

700 1 ꜛa Hong, Jason I., ꜛe kirjoittaja.

# 245çc ja 1xx/7xx kentät, esimerkki 2



100 1 ça Parker, Todd, çe kirjoittaja.

245 10 ça Designing with progressive enhancement : çb building the Web that works for everyone / çc Todd Parker [ja kolme muuta].

700 1 ça Toland, Patty, çe kirjoittaja.

700 1 ça Jehl, Scott, çe kirjoittaja.

700 1 ça Wachs, Maggie Costello, çe kirjoittaja.

## TAI

100 1 ça Parker, Todd, çe kirjoittaja.

245 10 ça Designing with progressive enhancement : çb building the Web that works for everyone / çc **Todd Parker, Patty Toland, Scott Jehl, Maggie Costello Wachs.**

700 1 ça Toland, Patty, çe kirjoittaja.

700 1 ça Jehl, Scott, çe kirjoittaja.

700 1 ça Wachs, Maggie Costello, çe kirjoittaja.

## 20.2 Ekspression tekijä – muutos 2018

Ekspression tekijöistä merkitään 7xx lisäkirjauksiin:

Toimittaja

Kääntäjä

Sanoittaja

**Pääesittäjä**

Sovittaja

Kuvittaja, silloin kun kuvitus on teoksen keskeinen sisältö  
(Kuvateoksissa kuvien tekijä on teoksen tekijä eli rooliksi taiteilija)

- Jos **samassa roolissa** on useampi ekspression tekijä, **ainakin ensimmäinen merkitään.**
- Muut ekspression tekijät merkitään, kun ne **katsotaan tärkeiksi.**

# Esimerkki - ensimmäinen kuvittaja 700-kenttään

245 00 ₺a Sankaritarinoita tytöille (ja kaikille muille) / ₺c Taru Anttonen & Milla Karppinen (toim.) ; kirjoittajat: Anna Paju [ja 23 muuta] ; kuvittajat: Aiju Salminen [ja 40 muuta].

7001 ₺a Anttonen, Taru, ₺e kirjoittaja, ₺e toimittaja.

7001 ₺a Karppinen, Milla, ₺e kirjoittaja, ₺e toimittaja.

7001 ₺a Paju, Anna, ₺e kirjoittaja.

**7001 ₺a Salminen, Aiju, ₺e kuvittaja.**

# Ekspression tekijät 700-kenttään

978-952-321-553-5

24510 |a Uskomattomat optiset illuusiot / |c vanhempi toimittaja: Fleur Star ; vastaavat toimittajat: Stephanie Farrow [ja kolme muuta] ; kääntäjät: Marko Niemi, Nina Mäki-Kihniä ja Tapani Lahtinen.

7001 |a Star, Fleur, |e toimittaja.

7001 |a Farrow, Stephanie, |e toimittaja.

7001 |a Jones, Gareth, |e toimittaja.

7001 |a Baines, Francesca, |e toimittaja.

7001 |a Ghoshal, Kingshuk, |e toimittaja.

7001 |a Niemi, Marko, |0 (FIN11)000148596 |e kääntäjä.

7001 |a Mäki-Kihniä, Nina, |0 (FIN11)000108832 |e kääntäjä.

7001 |a Lahtinen, Tapani, |e kääntäjä.

- Merkitään
- Merkitään, jos pidetään tärkeänä

# Kokoomateokset

## 19.1.2 Teokseen liittyvien henkilöiden, sukujen ja yhteisöjen merkitseminen

-Kuvailevan yhteisön harkinnan mukaan **merkitään kaikki tai vain osa** aggregaattiteokseen (esim. artikkelikokoomateos) sisältyvien teosten tekijöistä tai teoksiin liittyvistä muista henkilöistä, suvuista tai yhteisöistä.

## 25.1 Viittauksen kohteena oleva teos

-Teosten väliset johdannaissuhteet ja kokoomateosten osakokonaisuussuhteet merkitään **tapauskohtaisesti**.

## 26.1 Viittauksen kohteena oleva ekspressio

-Ekspressioiden väliset johdannaissuhteet (esim. käännökset) ja osakokonaisuussuhteet merkitään **tapauskohtaisesti**.

-näistä keskustelua Kuvailun tiedotuspäivillä, KUMEA mieltii ohjeistusta



- Tapauskohtaisuus - Ei yhtä oikeaa tapaa kuvailla
- Toisten tekemää täydellisempää kuvailua ei saa poistaa
- Älä droppaa virheitä, vaan poista/korjaa rohkeasti
  
- Kun kuvailet, kuvaile Melindaan!



Melinda

**Kiitos!**

melinda-posti(at)helsinki.fi

Melinda-wiki: <https://www.kiwi.fi/display/melinda>